

Etusivu>Kanteen nostaminen>Missä ja miten?>Minkä valtion lainsäädäntöä sovelletaan?

Minkä valtion lainsäädäntöä sovelletaan?

Kypros

1 Voimassa olevien lainvalintasääntöjen lähteet

1.1 Kansalliset säännöt

Jos rajat ylittävä asia viedään Kyproksessa tuomioistuimen käsiteltäväksi, se, mitä lakia Kyproksessa sovelletaan, määräytyy ensisijaisesti EU:n lainsäädännön ja erityisesti sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista annetun asetuksen (EY) N:o 593/2008 (nk. Rooma I asetus) sekä sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista annetun asetuksen (EY) N:o 864/2007 (nk. Rooma II asetus) mukaan.

Lisäksi Kyproksen tuomioistuimet soveltavat maan omaa oikeuskäytäntöä, koska asiasta ei ole annettu kansallisia lakeja tai sääntöjä. Jos asiaa koskevaa Kyproksen oikeuskäytäntöä ei ole, sovelletaan Kyproksen tuomioistuinlain (laki 14/60) 29 §:n 1 momentin c kohdan mukaisesti Englannin common law oikeutta.

1.2 Voimassa olevat monenväliset sopimukset

Trusteihin sovellettavasta laista ja niiden tunnustamisesta 1. heinäkuuta 1985 tehty Haagin yleissopimus sellaisena kuin Kyproksen tasavalta on sen ratifioinut ratifiointilailla 15(III) vuonna 2017.

1.3 Pääasialliset voimassa olevat kahdenväliset sopimukset

Ei sovelleta.

2 Lainvalintasääntöjen soveltaminen

2.1 Tuomarin velvollisuus soveltaa lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan

Tuomari ei ole velvollinen soveltamaan näitä lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan. Ainoastaan asianosainen voi ottaa tämän kysymyksen esille tuomioistuimessa, ja asianosaisen on pystyttävä todistamaan, että toisen valtion laki syrjäyttää Kyproksen lain. Jos tuomioistuin ei ole siitä vakuuttunut, sovelletaan Kyproksen lakia.

Koska tässä käytännössä on kyse todisteista ja menettelykysymyksistä, siihen eivät vaikuta edellä mainitut asetukset (EY) N:o 593/2008 ja (EY) N:o 864/2007.

2.2 Renvoi

Asetuksissa (EY) N:o 593/2008 ja (EY) N:o 864/2007 ei sallita viittausperiaatteen (renvoi) soveltamista. Asioissa, joita asetukset eivät kata, viittausperiaatetta voidaan kuitenkin soveltaa seuraavasti.

Silloin kun asiassa on todettu, että olisi sovellettava toisen valtion lakia, tuomioistuinkäsittelyssä on sovellettava joko vain toisen valtion lain sisäisiä kansallisia säännöksiä tai toisen valtion koko lakia mukaan lukien kyseisen lain mukaan sovellettavat kansainväliset säännöt.

Jälkimmäisessä tapauksessa ongelmana on se, että kyseisen toisen valtion oikeusjärjestelmän mukaan sovellettavan lain säännöksissä saatetaan viitata Kyproksen lakiin, jota tuomarin on sovellettava (renvoi). Siinä tapauksessa tuomioistuimella on kaksi vaihtoehtoa: viittausperiaatteen hyväksyminen ja Kyproksen lain soveltaminen ("osittainen renvoi") tai sen hylkääminen ja toisen valtion lain soveltaminen kokonaisuudessaan ("täysi renvoi").

2.3 Liittymän muuttuminen

Jotta vältetään liittymän (esimerkiksi kotipaikan tai sen paikan, mihin irtain omaisuus tai trusti on siirretty) muuttumisen aiheuttamat ongelmat, päivä, jona liittymää tarkastellaan, määritetään sovellettavaa lakia koskevan säännön avulla. Ks. esimerkiksi trusteja koskevan 1. heinäkuuta 1985 tehdyn Haagin yleissopimuksen 7 artikla.

2.4 Poikkeukset normaaliin lainvalintasääntöjen soveltamiseen

Toisen valtion lakia ei saa soveltaa, vaikka sovellettavan lain säännökset edellyttäisivät sen soveltamista, jos sen soveltaminen ei ole Kyproksen tasavallan yleisen järjestyksen mukaista. Oikeuskäytännössä "yleiseen järjestykseen" kuuluvat oikeuden, yleisen moraalin ja etiikan olennaiset periaatteet (*Pilavachi & Co Ltd vs. International Chemical Co Ltd (1965) 1 CLR 97*).

Toisen valtion lakia ei myöskään saa soveltaa tulleihin, veroihin eikä verotukseen.

2.5 Vieraan valtion lain sisällön selvittäminen

Sovelletaan asiassa *Royal Bank of Scotland plc vs. Geodrill Co Ltd ja muut (1993) 1 JSC 753* annettua päätöstä. Sen mukaan osapuolen, joka katsoo, että hänen asiaansa on sovellettava vieraan valtion lakia, täytyy ensin esittää tämä vaade ja esittää sitten siitä asiantuntijatodisteet, jotka vakuuttavat tuomioistuimen. Jos todisteet eivät vakuuta tuomioistuinta tai kukaan osapuolista ei esitä tällaista vaadetta, sovelletaan Kyproksen lakia.

3 Lainvalintasäännöt

3.1 Sopimusvelvoitteet ja oikeustoimet

Asetusta (EY) N:o 593/2008 (Rooma I) sovelletaan kaikkiin sopimusvelvoitteisiin ja säädöksiin silloin, kun esiin tulee kysymys siitä, mitä lakia olisi sovellettava.

3.2 Sopimukseen perustumattomat velvoitteet

Useimmissa tapauksissa sovelletaan asetusta (EY) N:o 864/2007 (Rooma II), ja yleissääntö on, että sovellettava laki määräytyy sen perusteella, missä vahinko tapahtuu (*lex loci damni*), riippumatta siitä, missä maassa tai maissa välilliset seuraukset syntyvät. Asetuksessa vahvistetaan myös erityissäännöt sille, miten sovellettava laki määräytyy, kun on kyse erityyppisistä sopimukseen perustumattomista velvoitteista, kuten vilpillisestä kilpailusta tai tuotevastuusta.

Trusteihin sovelletaan vuonna 2017 annettua trusteihin ja niiden tunnustamiseen sovellettavaa (ratifiointi-) lakia (laki 15(III)/2017), jolla ratifioitiin vuoden 1985 Haagin yleissopimus. Ratifiointilain ja yleissopimuksen mukaan trustia koskee edunvalvojan valitsema laki. Muussa tapauksessa trustia koskee laki, johon sillä on läheisin yhteys.

3.3 Henkilöoikeudellinen asema ja sen vaikutus henkilötietoihin (nimi, asuin- ja kotipaikka, oikeuskelpoisuus)

Sukunimi

Sukunimi määräytyy vanhempien ja lasten välistä suhdetta koskevan lain (laki 216/90) mukaan. Sen mukaan vanhemmat tekevät yhdessä ilmoituksen lapsen sukunimestä kolmen kuukauden kuluessa lapsen syntymästä. Jos he eivät tee tällaista ilmoitusta, lapselle annetaan isän sukunimi. Avioliiton ulkopuolella syntyneelle lapselle on annettava äidin sukunimi, ellei isä tunnusta lasta, tai siihen asti, kunnes isä tunnustaa lapsen.

Kotipaikka

Henkilön kotipaikka määräytyy testamenttia ja perimystä koskevan lain 195 luvun mukaan. Siinä säädetään, että henkilön kotipaikka on joko hänen syntymäpaikkansa ("alkuperäinen kotipaikka") tai paikka, jonne hän on itse myöhemmin vapaaehtoisesti muuttanut ("valittu kotipaikka").

Jos lapsi on syntynyt avioliitossa isän eläessä, lapsen syntymäpaikka on isän kotipaikka lapsen syntymähetkellä.

Jos lapsi on syntynyt avioliiton ulkopuolella tai isänsä kuoleman jälkeen, lapsen syntymäpaikka on äidin kotipaikka lapsen syntymähetkellä.

Oikeustoimikelpoisuus

Henkilön oikeustoimikelpoisuudesta avioliiton solmimiseen säädetään avioliittolain (laki 104(I)/2013) 14 §:ssä. Sen mukaan henkilöllä ei ole oikeutta solmia avioliittoa, jos hän on alle 18-vuotias tai jos hän avioliiton solmimisajankohtana kärsii mielenterveyden häiriöistä tai aivo- tai muusta sairaudesta tai on henkisesti vajaakykyinen tai päihderiippuvainen eikä sen vuoksi ymmärrä, mistä on kyse eikä kykene antamaan suostumustaan avioliittoon.

Vaikka pariskunta tai toinen heistä on alle 18-vuotias, heillä katsotaan kuitenkin olevan oikeus solmia avioliitto, jos he ovat vähintään 16-vuotiaita tai jos heidän holhoojansa ovat antaneet kirjallisen suostumuksensa avioliiton solmimiseen tai jos painavat syyt oikeuttavat avioliiton solmimisen. Jos holhoojat eivät anna suostumustaan tai holhoojaa ei ole, kysymyksen oikeudesta solmia avioliitto ratkaisee sen alueen perhetoimisto, jossa avioliittoon haluava henkilö asuu.

Oikeustoimikelpoisuus tarkoittaa sopimuksia koskevan lain 149 luvun 11 §:n mukaan, että henkilöllä on oikeus tehdä sopimuksia, jos hän on mieleltään terve eikä hänen oikeustoimikelpoisuuttaan ole rajoitettu lain nojalla. Lain mukaan avioliitossa olevan henkilön ei katsota olevan kykenemätön tekemään sopimuksia vain siitä syystä, että hän on alle 18-vuotias.

3.4 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen, mukaan lukien adoptio

3.4.1 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen

Vanhemman ja lapsen välistä oikeudellista suhdetta, kuten vanhempainvastuuta, elatusvelvollisuutta ja yhteydenpitoa, säätelee Kyproksen lainsäädäntö ja erityisesti vanhempien ja lapsen välistä suhdetta koskeva laki 216/90.

Lisäksi sovelletaan asetusta (EY) N:o 2201/2003 (Bryssel IIa) ja asetusta (EY) N:o 4/2009 sekä toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa vuonna 1996 tehtyä Haagin yleissopimusta niiden kattamiin asioihin.

3.4.2 Adoptio

Jos adoptiomenettely käsitellään Kyproksen tuomioistuimissa, sovelletaan Kyproksen lakia, vaikka adoptio olisi luonteeltaan rajat ylittävä.

3.5 Avioliitto, avoliitto, muu parisuhde, avioero, asumusero, elatusvelvollisuus

3.5.1 Avioliitto

Avioliiton solmimiseen ja purkamiseen liittyvistä kysymyksistä Kyproksessa säädetään vuoden 2003 avioliittolaissa (laki 104(I)/2003). Lisäksi sovelletaan YK:n suostumusta avioliittoon, vähimmäisavioikää ja avioliittojen kirjaamista koskevaa yleissopimusta, joka ratifioitiin Kyproksen tasavallassa lailla 16(III)/2003.

3.5.2 Avoliitto ja muu parisuhde

3.5.3 Avio- ja asumusero

Avioeroa koskevista kysymyksistä säädetään perustuslain 111 §:ssä, kirkossa vihittyjen osalta vuoden 1990 avioliiton sovitteluyritystä ja henkistä purkamista koskevassa laissa (laki 22/1990) ja avoliittolaissa (laki 104(I)/2003).

Avio- ja asumuseron tunnustamiseen liittyviin kysymyksiin sovelletaan vuonna 1971 tehtyä avioerojen ja asumuserojen tunnustamista koskevaa Haagin yleissopimusta, joka ratifioitiin Kyproksen tasavallan lailla 14(III)1983.

3.5.4 Elatusvelvollisuus

Puolison elatusvelvollisuus

Aviovarallisuuslaki (laki 232/1991) sellaisena kuin se on muutettuna:

Jos puolisoit eivät enää asu yhdessä, tuomioistuimien voi toisen puolison pyynnöstä määrätä toisen puolison maksamaan elatusapua sitä hakeneelle puolisolle.

Entisillä aviopuolisilla on keskinäinen elatusvelvollisuus, jos jompikumpi heistä ei pysty elättämään itseään omilla tuloillaan tai omaisuudellaan ja

a) jos hän avioeron toteututtua tai seuraavassa määriteltynä määräaikaisten päätyttyä ei ikänsä tai terveydentilansa vuoksi voi ryhtyä ammattiin tai jatkaa ammatissa, joka takaisi hänelle toimeentulon

b) jos hän on alaikäisen tai aikuisen lapsen tai muun sellaisen huollettavan huoltaja, joka ei pysty itse huolehtimaan itsestään fyysisen tai henkisen vammaisuuden vuoksi, eikä vaateen esittävä henkilö siksi pysty löytämään sopivaa työtä

c) jos hän ei löydä pysyvää ja tarkoituksenmukaista työpaikkaa tai tarvitsee ammattikoulutusta enintään kolmen vuoden ajan avioeron vahvistamisen jälkeen

d) jos tilanne on muuten sellainen, että elatusavun myöntäminen avioeron vahvistamisen jälkeen on oikeudenmukaisuuden nimissä välttämätöntä.

Elatusapu voidaan evätä tai sitä voidaan rajoittaa tärkeistä syistä varsinkin silloin, jos avioliitto on ollut lyhyt tai puoliso, joka saattaisi olla oikeutettu elatusapuun, on syyllinen avio- tai asumuseroon tai on itse aiheuttanut köyhyytensä.

Oikeus elatusapuun päättyy tai elatusapumääräystä on muutettava olosuhteiden niin vaatiessa.

Alaikäisen lapsen elatusvelvollisuus

Vanhempien ja lasten välisiä suhteita koskevan lain (laki 216/90) mukaan vanhemmat vastaavat yhdessä alaikäisen lapsensa elatuksesta varojensa mukaan. Vanhemman elatusvelvollisuutta voidaan jatkaa sopimuksella tai oikeuden päätöksellä senkin jälkeen, kun lapsi on aikuinen, jos se on poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi perusteltua (esimerkiksi jos lapsi on vajaavaltainen tai vammainen, palvelee kansalliskaartissa tai opiskelee oppilaitoksessa tai ammattikoulussa).

Alaikäisen lapsen oikeus saada elatusapua vanhemmiltaan säilyy, vaikka hänellä olisi varallisuutta.

3.6 Avio-oikeuden alainen omaisuus

Tähän sovelletaan lain 232/1991 13 §:ää, jonka yleissääntönä on, että avioliitto ei muuta puolisoitten oikeutta määrätä itse omaisuudestaan. Lain 14 §:n mukaan puoliso voi kuitenkin vaatia itselleen toisen puolison omaisuutta silloin, kun avioliitto purkautuu tai mitätöidään, jos vaatimuksen esittävä puoliso on osallistunut toisen puolison omaisuuden lisäämiseen jollakin tavalla. Vaatimuksen esittävä osapuoli voi kanteen nostamalla vaatia, että hänelle maksetaan sen osa omaisuuden lisäyksestä, joka on hänen ansiotaan.

Puolison osuus toisen puolison omaisuuden lisäyksestä arvioidaan yhdeksi kolmasosaksi lisäyksestä, ellei sen todisteta olevan pienempi tai suurempi.

Puolisoitten omaisuuden lisäykseen ei kuulu se, mitä he ovat saaneet lahjana, perintönä, jälkisaadöslahjoituksena tai muuna lahjoituksena.

3.7 Testamentit ja perinnöt

Perimyksen ja kaikkiin muihin perintöön liittyviin kysymyksiin, testamentin laatimisen tai kumoamisen muotoa lukuun ottamatta, sovelletaan toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta annettua asetusta (EU) N:o 650/2012.

Edellä mainitun asetuksen 22 artiklan mukaan henkilö voi valita, että hänen perimyksensä kokonaisuudessaan sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen hän on valinnan tehdessään tai kuollessaan. Lainvalinta tehdään nimenomaisella ilmoituksella.

Jos on olemassa testamentti, sovelletaan testamenttimääräysten muotoa koskevista lakiristiriidoista 5. lokakuuta 1961 tehtyä Haagin yleissopimusta. Yleissopimuksen 1 artiklan mukaan testamenttimääräys katsotaan muodoltaan päteväksi, mikäli se muotonsa osalta täyttää sisäisen lain määräykset:

- a) sillä paikkakunnalla, jolla testamentin tekijä teki testamenttimääräyksen; tai
- b) sellaisessa valtiossa, jonka kansalainen testamentin tekijä oli testamenttimääräyksen tehdessään tai kuollessaan; tai
- c) sellaisella paikkakunnalla, jolla testamentin tekijällä oli domisiili (domicile) tai kotipaikka (residence habituelle) testamenttimääräyksen tehdessään tai kuollessaan; tai
- d) kiinteään omaisuuden osalta sillä paikkakunnalla, missä omaisuus sijaitsee.

3.8 Kiinteä omaisuus

Asetusta (EY) N:o 593/2008 (Rooma I), jonka mukaan sopimukseen sovelletaan osapuolten valitsemaa lakia, sovelletaan suhteisiin, jotka luovat kiinteään omaisuuteen liittyviä velvollisuuksia. Lakiviittauksen puuttuessa sovelletaan asetuksen 4 artiklaa, jossa määritetään nimenomaisesti kussakin tapauksessa sovellettava laki.

Silloin kun on kyse esineoikeuksiin liittyvistä sopimuksista, tuomioistuimien soveltaa Kyproksen tuomioistuimien oikeuskäytännön mukaisesti sen maan lainsäädäntöä, jossa kiinteä omaisuus sijaitsee.

3.9 Maksukyvyttömyys

Sovellettava laki määräytyy maksukyvyttömyysmenettelyistä annetun asetuksen (EY) N:o 1346/2000 mukaan. Se on sen jäsenvaltion laki, jonka alueella menettely on alkanut.

Päivitetty viimeksi: 11/12/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.